Posudek vedoucí bakalářské práce

Martin KLIMENT: ***Tu by sa dobre bývalo… Etnografie domova na slovenské vesnici***. Praha: FHS UK 2020, 42 s.

Martin Kliment pro svou bakalářskou zužitkoval svou účast na terénní antropologické praxi, kterou v rámci bakalářského studia již léta pořádáme. Pokud studujícím vedu bakalářskou práci z tohoto projektu/terénu, vždy po nich vyžaduji alespoň jeden jejich samostatný návrat do terénu. Martinovi v tom zamezila pandemická situace v první polovině letošního roku, jak ostatně otevřeně píše hned v úvodu své bakalářské práce. Musím s radostí konstatovat, že kvalitu jeho bakalářské práce to rozhodně nepoznamenalo.

Pokud etnografii rozumíme nikoliv jen jako způsobu tvorby dat, ale především jako způsobu uchopení a rozumění věci, Martin Kliment se jí ve svém výsledném textu zhostil naprosto adekvátně. Pro svůj výzkum si zvolil téma domova, tedy téma mnohovrstevnaté, nabízející řadu možných epistemologicko-teoreticko-metodologických východisek a přístupů. Z palety možností zvolil sociálněkonstruktivistická východiska s důrazem na tzv. studia material culture v současné sociokulturní antropologii, jejichž prostřednictvím se pokusil co nejvíce zohledňovat symetrické přístupy. Této volbě odpovídá adekvátní výběr odborné literatury pro teoretické zázemí bakalářské práce, stejně jako samotné uvažování nad daty, která autor v procesu svého výzkumu vytvořil, a stejně tak vlastní způsob psaní výsledného texu. Jinými slovy, bakalářská práce Martina Klimenta je ve smyslu uchopení tématu vpravdě etnografická, což u bakalářských prací rozhodně není samozřejmé.

Sama struktura bakalářské práce je co do běžného úzu bakalářských prací standardní: autor nejprve stručně představuje svá teoretická východiska, následně reflektuje proces vlastního výzkumu a jádro práce spočívá v oddílu Výzkum (s. 9-35). Právě důraz na vlastní empirickou část se ovšem už běžné standardizaci vymyká. Vcelku je totiž na místě konstatovat, že výsledkem je koherentní text, který logicky, smysluplně a sympaticky otevírá jednotlivé roviny reflexe/žití/utváření domova na příkladu analýzy dat z vybraného terénu. Tedy teoretická báze výzkumu se zřetelně propisuje do jeho empirické části. Autor umně z plejády dat vybírá ta, která mají ve vztahu k výzkumnému problému vypovídací hodnotu, sama data školometsky nepopisuje, nýbrž cituje a následně s podporou teorií interpretuje. Ráda bych také vyzdvihla, že autor nezůstal v zajetí teoretického zázemí, ale na jeho podkladě se nebojí vytvářet vlastní porozumění tématu – opravdu s radostí kvituji vlastní strukturu empirické části bakalářské práce, a to včetně/nebo spolu s názvy jednotlivých kapitol, které svědčí o promýšlení tématu.

Co mě mrzí, je samotný závěr bakalářské práce, v němž se nakonec dle mého soudu nepodařilo dosíci té metaroviny zobecnění, která by textu příslušela. Jak já jako školitelka, tak autor bakalářské práce jsme si, myslím, vědomi toho, proč se tak stalo. Vlastní závěr bakalářské je prostým zkratkovitým shrnutím některých dosavadních poznatků. Avizované propojení (s. 2) časové, prostorové a sociální roviny domova se v něm neděje (leda náznakem v posledním odstavci Závěru, s. 40). Pokud jde o další připomínky, mrzí mě, že v jednom momentu autorovi utekla anonymizace aktérů (s ohledem na zachování výzkumné etiky zde nebudu psát, kde přesně). Mrzí mě i nedotažení ohledu na emickou (potažmo lokální) perspektivu v tématu označování a uvažování „zahrad“ a „polí“ (ve sledované lokalitě se opravdu zahrada od pole celkem jednoznačně kvalitativně odlišují, jakkoli je to z pohledu výzkumníka s jeho jinou zkušeností možná na první pohled nesrozumitelné). A nakonec drobnou výtku

musím směřovat i k občasným k výkyvům v jazyce výsledné práce (gramatika). Z hlediska publikační etiky je nicméně předložený text v pořádku.

V souhrnu: bakalářská práce Martina Klimenta jednoznačně prokazuje, že autor plně zvládl nároky na tento typ textů na FHS UK kladené. Dokázal zvolit adekvátní a nejednoduché téma, které zcela adekvátně teoreticky i empiricky uchopil, promýšlel a vtělil do vlastního textu. Proto bakalářskou práci Martina Klimenta rozhodně doporučuji k obhajobě a navrhuji její hodnocení jako výborné.

Praha, 22. 9. 2020 Mgr. Hedvika Novotná, Ph.D.